

Zriadenie a vznik záložného práva k zálohu na zabezpečenie (nielen) budúcej pohľadávky

2. časť

JUDr. Marek Valachovič

V prvej časti príspevku sme sa všeobecne venovali problematike zriadenia a vzniku záložného práva k budúcej pohľadávke v zmysle platnej právnej úpravy záložného práva, najmä v kontexte so základnou zásadou záložného práva spočívajúcej v jeho akcesorite ako vedľajšieho zabezpečovacieho záväzku k hlavnému záväzku. V tejto časti článku sa budeme zaoberať osobitosťami zriadenia a vzniku záložného práva na zabezpečenie budúcej pohľadávky, ktoré vzniká zo zákona alebo na základe rozhodnutia štátneho orgánu (daňového úradu). Budeme pritom skúmať, či aj tu platí princíp akcesority záložného práva vo vzťahu k zabezpečovanej pohľadávke. Ako príklady na prezentovanie našich úvah nám budú slúžiť dva osobitné predpisy, ktoré odlišne upravujú zriadenie a vznik záložného práva nielen k existujúcim, ale aj budúcim pohľadávkam.

III. Moment vzniku daňového záložného práva podľa zákona č. 563/2009 Z. z.

Ako sme už uviedli v prvej časti nášho príspevku všeobecná platná právna úprava záložného práva obsiahnutá v Občianskom zákonníku **umožňuje zabezpečiť záložným právom aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia určitej podmienky (ust. § 151c ods. 2 OZ)**. Takéto pohľadávky teda v čase zriadenia záložného práva neexistujú, pretože ich vznik je viazaný na ďalšiu právnu skutočnosť, resp. viaceré skutočnosti alebo zmluvne dohodnuté podmienky. V prípade budúcej alebo podmienenej pohľadávky platná právna úprava umožňuje takto zriadené záložné právo zaregistrovať do NCRzp alebo iného osobitného registra záložných práv (napr. katastra nehnuteľností). Podľa Opatovského sa v týchto prípadoch vznik záložného práva bude viazať až na vznik samotnej pohľadávky, pričom tento notár v tejto súvislosti poukazoval na vtedy platné ust. § 71 ods. 4 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov, ktorý bol s účinnosťou od 1. 1. 2012 zrušený a nahradený novým zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní a poplatkov (ďalej aj „nový daňový poriadok“). Tento zákon tiež obsahuje osobitnú úpravu záložného práva, ktorá zrejme vychádza z koncepcie, že rozhodnutím správcu dane sa záložné právo **zriaďuje**, hoci to zo zákonnej dikcie nie je úplne zrejmé.¹ Podľa ust. § 81 ods. 11 zákona č. 563/2009 Z. z. sú ustanovenia o daňovom záložnom práve vo vzťahu špeciality k všeobecnej právnej úprave záložného práva obsiahnutej v OZ. Inak povedané, platí tu zásada *lex specialis derogat legi generali*, čo v praxi znamená, že ustanovenia Občianskeho zákonníka a osobitných predpisov o záložnom práve sa použijú len vtedy, ak zákon č. 563/2009 Z. z. neustanovuje inak. Zatiaľ čo v prvej vete ust. § 81 ods. 1 nového daňového poriadku sa uvádza možnosť „vzniku“ záložného práva rozhodnutím správcu dane, druhá veta tohto odseku ustanovuje „zriadenie“ záložného práva rozhodnutím správcu dane k predmetu, ktorý daňový dlžník nadobudne v budúcnosti. Rovnako v odseku 4 predmetného zákonného ustanovenia sa ustanovuje „zriadenie záložného práva rozhodnutím správcu dane“² k budúcej daňovej pohľadávke za predpokladu, že správca dane nadobudne dôvodnú obavu, že nesplattná alebo nevyrubená daň nebude uhradená. V tomto prípade by mal daňový úrad pred vydaním takéhoto rozhodnutia zohľadniť všetky relevantné okolnosti (najmä majetkové pomery dlžníka,

¹ Podľa ust. § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z.

„Na zabezpečenie daňového nedoplatku môže **rozhodnutím správcu dane vzniknúť záložné právo k predmetu záložného práva vo vlastníctve daňového dlžníka alebo k pohľadávke daňového dlžníka**. Rovnako môže správca dane rozhodnúť o zabezpečení daňového nedoplatku **zriadením záložného práva k predmetu záložného práva, ktorý daňový dlžník nadobudne v budúcnosti**, a to aj vtedy, ak predmet záložného práva vznikne v budúcnosti alebo jeho vznik závisí od splnenia podmienky“.

Podľa ust. § 81 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z.

„Záložné právo podľa odseku 1 **možno zriaďiť** aj na zabezpečenie **istej daňovej pohľadávky, ktorá vznikne v budúcnosti**, ak je odôvodnená obava, že nesplattná alebo nevyrubená daň nebude uhradená“.

² Tento pojem zákonodarca

použil aj v ust. § 81 ods. 6 a 7 ako aj v ust. § 82 zákona č. 563/2009 Z. z., ktoré sa týkajú postupu správcu dane pri zriadení záložného práva, resp. zmeny a zrušenia už zriadeného daňového záložného práva.

3 Tu treba dôsledne rozlišovať medzi **právoplatnosťou a vykonateľnosťou rozhodnutia**. Vo všeobecnosti platí tak v civilnom ako aj v správnom práve zásada, podľa ktorej **odvolanie má odkladný (suspenzívny) účinok**, ak neustanovuje zákon inak. Podstata odkladného účinku odvolania spočíva v tom, že rozhodnutie príslušného orgánu napadnuté odvolaním nenadobudne právoplatnosť skôr, než sa rozhodlo o odvolaní. Tento odkladný účinok sa vo všeobecnosti vzťahuje nielen na právoplatnosť rozhodnutia, ale aj na jeho vykonateľnosť. Právoplatné rozhodnutie je teda rozhodnutím, ktoré už nie je možné napadnúť odvolaním, t. j. riadnym opravným prostriedkom. Vykonateľnosť (vymáhateľnosť) rozhodnutia zvyčajne nastupuje až po vzniku jeho právoplatnosti, ktorou sa potvrdzuje povinnosť alebo nárok, a tým aj ich záväznosť. V niektorých prípadoch však platné právo umožňuje, aby sa ešte pred vznikom právoplatnosti rozhodnutie vykonalo. Typickým prípadom sú v civilnom práve napríklad pri rozhodnutia o plnení výživného alebo pracovnej odmeny za 3 mesiace pred vyhlásením rozsudku (ust. § 162 ods. 2 OSP) alebo uznesenia súdu o predbežných opatreniach (ust. § 171 OSP). Vykonateľnosť nie je zložkou právoplatnosti, ale je samostatným inštitútom, ktorý upravuje podmienky umožňujúce vykonať rozhodnutie. Vyko-

jeho predchádzajúci daňový status a výšku neuhradených daňových záväzkov) týkajúce sa daňového subjektu, ktoré svedčia v prospech takejto formy zabezpečenia budúcej a ešte nesplatennej daňovej pohľadávky.

Za účelom správneho výkladu všetkých relevantných právnych noriem upravujúcich moment vzniku daňového záložného práva je potrebné ešte uviesť podstatnú časť ust. § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z., podľa ktorého **odvolanie proti rozhodnutiu o zriadení daňového záložného práva nemá odkladný účinok**. Rozhodnutie o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva sa **s vyznačením jeho vykonateľnosti** pošle na zápis alebo na registráciu podľa Občianskeho zákonníka (zákon v tejto súvislosti odkazuje na ust. § 151e OZ). **Katastru nehnuteľností alebo príslušnému registru správca dane oznámi, kedy rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.**³ Na základe vyššie uvedeného výkladu môžeme uviesť nasledovné právne závery:

- Predovšetkým treba vychádzať zo zásady špeciálneho predpisu vo vzťahu k predpisu všeobecnému, čo v praxi znamená, že ust. § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. ustanovuje, že po splnení zákonných podmienok v zmysle tohto ustanovenia „**môže rozhodnutím správcu dane vzniknúť záložné právo k predmetu záložného práva...**“;
- Keďže voči rozhodnutiu správcu dane o zriadení záložného práva je prípustné odvolanie, ktoré však nemá odkladný účinok, správca dane pošle príslušnému registru záložných práv aj neprávoplatné rozhodnutie s doložkou vykonateľnosti na **zápis alebo registráciu**. Diferenciácia medzi zápisom a registráciou záložného práva má význam v tom, že podľa ustanovenia § 151e ods. 1 a 2 OZ, na ktoré zákonodarca v ust. § 81 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. odkazuje, sa záložné právo registruje v NCRzp a všetkých osobitných registroch okrem katastra nehnuteľností, v ktorom sa záložné právo zapisuje. Pri koncipovaní ust. § 81 nového daňového poriadku bol teda zákonodarca dôsledný, pretože v tomto ustanovení použil rovnakú právnu terminológiu ako v ustanoveniach OZ týkajúcich sa vzniku záložného práva;
- Domnievame sa však, že zákonodarca odkazuje na ust. § 151e OZ nie preto, že by chcel zvýrazniť, že záložné právo zriadené neprávoplatným rozhodnutím správcu dane vzniká registráciou v príslušnom registri záložných práv, ale preto, aby sa toto rozhodnutie v predstihu len publikovalo v príslušnom verejnom registri záložných práv v súlade so všeobecnou právnou úpravou podobne ako je tomu pri zmluvnom záložnom práve zriadenom na zabezpečenie budúcej pohľadávky, ktorému sme sa venovali v prvej časti tohto článku. O tomto zámere zákonodarcu svedčí aj fakt, že oproti pôvodnej právnej úprave daňového záložného práva zo súčasnej dikcie ust. § 81 ods. 1 nového daňového poriadku **vypadla posledná veta normatívneho textu obsiahnutá v ust. § 71 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. v znení účinného do 31. 12. 2011 o registrácii rozhodnutia ako podmienke vzniku daňového záložného práva.**⁴ Bolo by totiž nelogické, aby záložné právo mohlo vzniknúť aj na základe neprávoplatného rozhodnutia správcu dane (ako tomu bolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy ust. § 71 zákona č. 511/1992 Zb.), voči ktorému mohol podať daňový dlžník odvolanie, ktoré však nikdy nemalo odkladný účinok. Ak by sme pripustili opačný názor, v praxi by sa potom mohlo stať, že na základe neprávoplatného rozhodnutia správcu dane by tento ako záložný veriteľ mohol uplatniť svoje práva vyplývajúce zo záložného práva vrátane jeho výkonu ešte pred rozhodnutím od-

JUDr. Marek Valachovič

Absolvent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity z roku 2004. Na tej istej univerzite v roku 2007 úspešne vykonal rigoróznú skúšku

v rámci ktorej obhájil svoju rigoróznú prácu na tému **Výkon záložného práva**.

Od roku 2004 pôsobí v advokácii, pričom advokátom so sídlom v Bratislave je od roku 2008. Popri výkone advokátskej praxe príležitostne prednáša a publikuje na rôzne témy z oblasti občianskeho a obchodného práva. Je členom skúšobného senátu pre advokátske skúšky a od júla 2012 je aj členom Komisie pre rekodifikáciu Občianskeho zákonníka zriadenej Ministerstvom spravodlivosti SR. V súčasnosti je tiež externým doktorandom na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v študijnom programe občianske právo.

volacieho orgánu o odvolaní daňového dlžníka voči rozhodnutiu o zriadení daňového záložného práva. Ak by odvolací orgán prvostupňové rozhodnutie o zriadení daňového záložného práva zrušil, avšak záložné právo, ktoré by vzniklo na základe neprávoplatného rozhodnutia by už bolo vykonané, došlo by nepochybne k významnému zásahu do práv daňového dlžníka. Zároveň by sa tým posilnila pozícia štátu ako záložného veriteľa na úkor ostatných záložných veriteľov. Zrovnoprávnenie záložných práv a eliminácia prioritného postavenia štátu pri konkurencii viacerých záložných práv bolo pritom jedným zo zámerov reformy záložného práva prijatej v roku 2002. Paradoxne by tak nastala situácia, že záložné právo, ktoré nemalo vzniknúť, by bolo počas daňového odvolacieho konania vykonané. Postihnutý daňový dlžník by si teoreticky mohol uplatniť pri takejto interpretácii zákona voči štátu len prípadnú škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím správcu dane, ktorá by mu stratou vlastníckeho práva k zálohu vznikla. Vzhľadom na nesuspenzivný účinok odvolania by však predaj zálohu správnym orgánom bol z formálneho hľadiska *lege artis*. V tejto súvislosti treba dodať, že vznik takéhoto záložného práva by zasiahol aj do poradia záložných práv viaznucich na zálohu a tým aj právneho postavenia ostatných záložných veriteľov, ktoré by mali svoje pohľadávky zabezpečené rovnakým zálohom, ktorý by bol predmetom rozhodnutia daňového úradu, ktoré by bolo napadnuté odvolaním.

Podľa nášho názoru z uvedených dôvodov až nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia daňového úradu za súčasného splnenia ďalších podmienok (existencia zálohu, existencia zabezpečovanej pohľadávky) vzniká *de lege lata* záložné právo v prospech správcu dane. Tomu nasvedčuje aj zákonná dikcia ust. § 81 ods. 1 nového daňového poriadku, podľa ktorej správcu dane oznámi katastru nehnuteľností alebo príslušnému registru kedy rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Ak by už na základe neprávoplatného rozhodnutia správcu dane za splnenia ostatných podmienok (existencia zálohu a zabezpečenej pohľadávky) vzniklo záložné právo v prospech správcu dane, predposledná veta uvedená v ust. § 81 ods. 1 nového daňového poriadku by strácala akýkoľvek zmysel. Účel tohto ustanovenia vidíme práve v tom, že na základe vykonateľného rozhodnutia správcu dane o zriadení daňového záložného práva sa do katastra nehnuteľností alebo iného verejného registra záložných práv zapíše záložné právo s podmieneným vznikom. Táto notifikácia upozorní všetky tretie osoby, vrátane ostatných záložných veriteľov daňového dlžníka na skutočnosť, že v blízkom období bude záloh pravdepodobne zaťažený záložným právom správcu dane so všetkými právnymi dôsledkami s tým spojenými. V tejto súvislosti však treba vo výroku rozhodnutia daňového úradu odlišovať samotný akt zriadenia daňového záložného práva obsiahnutého, čo je nepochybne proces konštituovania vecného práva od uloženia ďalších povinností daňovému dlžníkovi. Podľa ust. § 81 ods. 2 nového daňového poriadku rozhodnutie o zriadení záložného práva obsahuje okrem označenia daňového nedoplatku, predmetu záložného práva aj zákaz daňovému dlžníkovi alebo poddlžníkovi nakladať s predmetom záložného práva. Podľa nášho názoru je z hľadiska vydania rozhodnutia správcu dane o zriadení záložného práva do nadobudnutia jeho právoplatnosti kľúčové zabezpečenie vykonateľnosti práve tejto povinnosti daňového dlžníka. Práve ňou sa totiž zabráni, aby až do momentu vzniku záložného práva záložca nenakladal so zálohom bez predchádzajúceho súhlasu správcu dane. V tejto časti má teda toto rozhodnutie rovnaké právne účinky ako rozhodnutie správcu dane o predbežnom opatrení (ust. § 50 ods. 2 nového daňového poriadku).

Až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia správcu dane vznikne záložné právo, pochopiteľne, splnením podmienky existencie zabezpečovanej daňovej pohľadávky, avšak, daňový dlžník je obmedzený v dispozícii so zálohom už od momentu doručenia rozhodnutia správcu dane. Inak až do okamihu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia správcu dane vo vzťahu k ostatným záložným právam viaznucim na zálohu z hľadiska ich konkurencie platí ten istý režim, akoby záložné právo správcu dane ešte nevzniklo (k tomu pozri čl. II v prvej časti tohto príspevku).

- d) Pokiaľ ide o určitú analógiu s inštitútom rozhodnutí súdov alebo správcu dane o predbežných opatreniach, ktoré vyvolávajú tiež účinky pred ich právoplatnosťou a ktorá tu môže zvädzať k argumentácii podporujúcej názor, že záložné právo správcu dane môže vzniknúť aj na základe neprávoplatného rozhodnutia, domnievame sa, že táto podobnosť je

natelnosť aktu aplikácie práva znamená možnosť vymôcť zákonom stanovenými prostriedkami od povinných subjektov splnenie právnej povinnosti, prípadne realizáciu určitej sankcie. Vykonateľné rozhodnutie má teda povinný subjekt splniť dobrovoľne. Ak sa tak nestane, nastupuje výkon rozhodnutia na základe priameho donútenia. Vykonateľnosť je tak určitým mostom, ktorý spája právoplatnosť a výkon rozhodnutia. **Podľa ust. § 63 ods. 10 zákona č. 563/2009 Z. z. v platnom znení platí, že rozhodnutie je vykonateľné, ak proti nemu nemožno podať odvolanie alebo ak odvolanie nemá odkladný účinok a ak zároveň uplynula lehota plnenia.**

- 4 Podľa ust. § 71 ods. 1 v znení účinnom do 31. 12. 2011 *in fine*: „Na vznik záložného práva sa vyžaduje zápis alebo registrácia rozhodnutia o zabezpečení daňového nedoplatku zriadením záložného práva k zálohu daňového dlžníka alebo poddlžníka s vyznačením jeho vykonateľnosti podľa osobitného predpisu“.

len zdanlivá (prima facie). Základným rozdielom je fakt, že predbežné opatrenia sú výlučne procesným inštitútom slúžiacim v civilnom práve na dočasnú úpravu pomerov alebo zabezpečenie výkonu rozhodnutia súdu vo veci samej (ust. § 74 ods. 1 OSP) medzi účastníkmi konania. Navyše, podľa „predreformnej“ judikatúry na základe predbežného opatrenia nemohol súd zriadiť záložné právo (R 10/2001).

Podobne aj v daňovom konaní môže správca dane rozhodnutím o predbežnom opatrení daňovému subjektu uložiť, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo strpel a najmä, aby zložil peňažnú sumu na účet správcu dane alebo, aby nenakladal s vecami alebo právami určenými v rozhodnutí (ust. § 50 nového daňového poriadku). V rámci daňového konania je na rozdiel od všeobecného civilného kódexu *expressis verbis* ustanovené, že **predbežným opatrením nemožno obmedziť alebo zamedziť výkon záložného práva iného záložného veriteľa podľa Občianskeho zákonníka** (ust. § 50 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z.). Rozhodnutie správcu dane o zriadení záložného práva je z procesného hľadiska rozhodnutím meritorným a konštitutívnym, ktorého nadobudnutím právoplatnosti vzniká vecné právo k cudzej veci, ktoré má zasa z hľadiska hmotného práva absolútne vecnoprávne účinky. Zatiaľ čo právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia správcu dane vzniká vecné právo s účinkami *erga omnes*, neprávoplatné rozhodnutie o predbežnom opatrení má v zásade účinky len *inter partes* (medzi účastníkmi súdneho konania s výnimkou podľa ust. § 76 ods. 2 OSP), resp. v daňovom konaní len vo vzťahu k daňovému dlžníkovi (s výnimkou podľa ust. § 50 ods. 2 nového daňového poriadku, ak sa rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia týka nehnuteľnosti). Ďalšia odlišnosť spočíva aj v spôsobe zápisu oboch druhov rozhodnutí do katastra nehnuteľností. Zatiaľ čo rozhodnutia súdu alebo správcu dane o predbežných opatreniach sa pokiaľ ide o nehnuteľnosti zapisujú do evidencie katastra formou poznámky podľa ust. § 38 a § 39 KatZ, rozhodnutie súdu alebo správcu dane o zriadení záložného práva sa do katastra nehnuteľností zapisujú záznamom podľa ust. § 34 a nasl. KatZ. Z toho okrem iného vyplýva, že tieto rozhodnutia štátnych orgánov musia byť právoplatné a majú výlučne deklaratórny charakter, čo znamená, že len potvrdzujú vznik určitého vecného práva (v našom prípade záložného práva) k určitému dátumu. Týmto je práve deň právoplatnosti rozhodnutia správcu dane, ktorý sa následne oznamuje katastru nehnuteľností alebo príslušnému registru v zmysle predposlednej vety ust. § 81 ods. 1 nového daňového poriadku.

e) O skutočnosti, že deň registrácie alebo zápisu záložného práva zriadeného na základe neprávoplatného rozhodnutia správcu dane podľa ust. § 81 zákona č. 563/2009 Z. z. v registri záložných práv alebo katastri nehnuteľnosti sa v zmysle ust. § 151e OZ za moment vzniku záložného práva zriadeného v prospech správcu dane **nepovažuje**, svedčí osobitný režim zriadenia a vzniku daňového záložného práva. Podľa neho sa toto záložné právo rozhodnutím správcu dane najskôr zriadi a následne po nadobudnutí jeho právoplatnosti môže záložné právo platne vzniknúť. Ide o určitú odchýlku oproti Lazarovej koncepcii chápania zriadenia a vzniku záložného práva, ktorú sme opísali v prvej časti nášho článku v tom zmysle, že už priamo v novom daňovom poriadku sa rozlišuje medzi pojmi „zriadenie“ a „vznik“ záložného práva v jednom ustanovení, pričom podľa Lazara je pojem „zriadenie“ záložného práva rozhodnutím štátneho orgánu nesprávny.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na ust. § 73f zákona č. 323/1992 Z. z. o notároch a notárskej činnosti (notárskeho poriadku) v platnom znení, ktoré bolo prijaté v súvislosti s reformou záložného práva účinnou od 1. 1. 2003 a ktoré podobne ako ust. § 151b ods. 1 OZ ustanovuje o zriadení záložného práva rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu.⁵ Toto ustanovenie však nehovorí, či toto rozhodnutie musí byť právoplatné alebo či je spôsobilým na zápis do NCRzp len vykonateľné rozhodnutie súdu alebo správcu dane. Vzhľadom na argumenty uvedené vyššie je zrejmé, že podľa platného právneho stavu je spôsobilým na zápis do NCRzp aj neprávoplatné rozhodnutie správcu dane, avšak jeho právne účinky (t. j. vznik záložného práva) nemôžu nastať pred jeho právoplatnosťou a, samozrejme, pred vznikom zabezpečenej pohľadávky.

O správnosti vyššie uvedeného záveru, že záložné právo podľa daňového poriadku vzniká nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia správcu dane a nie registráciou, resp. zápisom v osobitnom registri svedčia nielen právne názory niektorých autorov,⁶ ale do istej miery (aj keď nie veľmi jednoznačne) aj dôvodová správa k ust. § 81 zák. č. 563/2009 Z. z.

5 Podľa ust. § 73f ods.1 a 3 zákona č. 323/1992 Zb. v platnom znení „Osoba, ktorá podáva žiadosť o registráciu záložného práva, je povinná poskytnúť notárovi všetky zákonom ustanovené údaje, ktoré sa zapisujú do registra záložných práv. Ak sa záložné právo **zriadilo** schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu, je osoba, ktorá podáva žiadosť na registráciu záložného práva, povinná predložiť notárovi aj rozhodnutie, ktorým sa záložné právo **zriadilo**“. „Ak sa záložné právo **zriadilo rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu**, vykoná notár registráciu na základe doručenia rozhodnutia príslušného súdu alebo správneho orgánu, ktorý **zriadil** záložné právo“.

6 FEKETE, I.: **Veľký komentár k Občianskemu zákonníku. I. zväzok**, EURO-KODEX, 2011, s. 915 alebo KUBINCOVÁ, S.: **Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) s komentárom**. Poradca, č. 3, 2012, s. 97.

Tá ako legitímny nástroj teleologického výkladu predstavuje často jediný dostupný prostriedok, prostredníctvom ktorého sa dá pri rozpore niekoľkých právnych noriem zistiť zámer zákonodarcu pri prijímaní toho ktorého právneho predpisu. *In concreto* dôvodová správa uvádza „Podľa § 151e Občianskeho zákonníka záložné právo vzniká buď registráciou v príslušnom registri, alebo zápisom v katastri nehnuteľností, pričom sa akceptuje aj iná možnosť jeho vzniku vyjadrená slovami „ak osobitný zákon neustanovuje inak“. Vytvára sa tak priestor jednoznačne ustanoviť v zákone o správe daní, že záložné právo správcu dane **vzniká rozhodnutím**, čo je v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Navrhovaná úprava zároveň odstráni v odbornej praxi sa vyskytujúce diskusie a pochybnosti o vzniku záložného práva správcu dane, najmä pokiaľ ide o nehnuteľnosti“.⁷ Z uvedeného podľa nášho názoru vyplýva, že cieľom zákonodarcu pri prijímaní nového daňového poriadku bolo odstrániť doterajšie pochybnosti ohľadom momentu vzniku záložného práva vyplývajúceho z rozhodnutia správcu dane. Právna úprava vzniku daňového záložného práva je tak špeciálnou právnou úpravou k všeobecnej právnej úprave záložného práva, z ktorej právneho rámca však nijako mimoriadne nevybočuje.

Pokiaľ ide o vznik daňového záložného práva k určitému zálohu na zabezpečenie budúcej daňovej pohľadávky podľa ust. § 81 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z., uplatní sa vyššie uvedený režim vzniku záložného práva s tým rozdielom, že na vznik tohto záložného práva sa podľa nášho názoru vyžaduje aj samotný vznik tejto pohľadávky v budúcnosti. Súhlasíme tak s názorom, ktorý vo svojom článku prezentuje Opatovský v tom smere, že záložné právo možno zriadiť na istú daňovú pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti, avšak v tomto prípade daňové záložné právo nevznikne ani dňom právoplatnosti rozhodnutia príslušného daňového úradu, ani dňom jeho registrácie v NCRzp alebo v osobitnom registri, **ale až okamihom vzniku daňovej pohľadávky**. Podľa tejto teórie záložné právo zriadené rozhodnutím správcu dane nikdy nevznikne (aj napriek jeho registrácii v príslušnom registri záložných práv), ak daňový dlžník zaplatí budúcu istú daňovú pohľadávku riadne a včas. Týmto úkonom podľa spomínaného autora dlžník zabráni vzniku už zriadeného záložného práva a správca dane takéto rozhodnutie o zriadení daňového záložného práva zruší.⁸

Na základe uvedeného Opatovský uvádza zásadnú myšlienku podľa ktorej: „záložnoprávny vzťah zo zákona alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nevzniká vždy iba na základe jednej právnej skutočnosti, ale práve naopak je právnym následkom viacerých vzájomne súvisiacich právne významných skutočností (právny titul zriadenia – napr. rozhodnutie daňového úradu, existencia zálohu, resp. nadobudnutie vlastníctva záložcu k zálohu, vznik pohľadávky, alebo splnenie podmienky od ktorej závisí vznik pohľadávky, registrácia záložného práva v NCRzp alebo zápis v osobitnom registri atď...“.⁹

V prípade daňového záložného práva sa tak v zásade na vznik záložného práva podľa cit. zákonných ustanovení vyžaduje právoplatné rozhodnutie správcu dane o zriadení záložného práva k určitému majetku vo vlastníctve daňového dlžníka a existencia platnej daňovej pohľadávky, ktorú toto záložné právo zabezpečuje. Tento záver je v súlade so zásadou akcesority záložného práva vo vzťahu k pohľadávke, čo je imanentným znakom (atribútom) záložnoprávneho vzťahu už od čias rímskeho práva. Platne totiž nemôže vzniknúť záložné právo k neexistujúcej pohľadávke, aj keď je platný právny titul, ktorý je nevyhnutným predpokladom na jeho vznik (napr. právoplatné rozhodnutie súdu, ale aj záložná zmluva).¹⁰

IV. Vznik zákonného záložného práva k bytu a nebytovému priestoru

Ďalším typickým prípadom z praxe, kedy záložné právo vzniká na základe kumulovanej právnej skutočnosti je vznik záložného práva podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „ZoVB“). V našom predchádzajúcom príspevku publikovanom na stránkach bulletinu¹¹ sme sa podrobne venovali právnej povahe tohto špeciálneho záložného práva, pričom sme poukázali aj na niektoré nedostatky vtedajšej právnej

7 Dôvodová správa k zákonu č. 563/2009 Z. z. o správe daní je dostupná na webstránke www.nrsr.sk.

8 Podľa ust. § 82 zákona č. 563/2009 Z. z. (ktoré sa zhoduje s dikiou ust. § 71a ods. 2 zák. č. 511/1992 Z. z. o správne daní a poplatkov účinného do 31. 12. 2011) platí, že „Rozhodnutie o zriadení záložného práva môže správca dane z vlastného alebo iného podnetu zmeniť alebo zrušiť, a to aj čiastočne, ak daňový subjekt daňovú pohľadávku alebo daňový dlžník alebo poddlžník, alebo iná osoba podľa § 59 daňový nedoplatok zaplatila celkom alebo sčasti alebo ak zanikol predmet záložného práva alebo došlo k zániku daňovej pohľadávky alebo daňového nedoplatku iným spôsobom“.

9 OPATOVSKÝ, P.: **Vznik záložného práva vo svetle rekodifikácie Občianskeho zákonníka**. Ars notaria, č. 1, 2010, s. 8.

10 V tejto súvislosti pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 957/2001 zo 4. 4. 2002 a sp. zn. 21 Cdo 2217/2003 zo 14. 5. 2004, ktoré sú dostupné na webstránke www.nsoud.cz.

11 VALACHOVIČ, M.: **Zákonné záložné právo podľa § 15 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (č. 182/1993 Z. z.)**. Bulletin slovenskej advokácie, 2008, č. 1–2, s. 13–18.

úpravy obsiahnutej v tomto ustanovení zavedené novelou predmetného zák. č. 268/2007 Z. z. Na našu vtedajšiu kritiku ohľadom zjavne nesprávneho znenia zákonného textu už zákonodarca medzičasom zareagoval, keď novelou ZoVB č. 70/2010 Z. z. účinnou od 1. 4. 2010 zo zákonnej dikcie ust. § 15 vypustil spornú časť normatívneho textu, podľa ktorého: „vznik a zánik záložného práva sa zapíše do katastra nehnuteľností **na základe rozhodnutia vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome; návrh na zápis podáva predseda alebo správca**“. V súčasnosti tak právna norma v tejto časti ustanovuje len to, že vznik a zánik záložného práva sa zapíše do katastra nehnuteľností.

Na účely tohto príspevku sa však chceme vrátiť k určeniu samotného momentu vzniku záložného práva podľa ust. § 15 ods. 1 ZoVB. V našom predchádzajúcom článku sme totiž prezentovali dva možné spôsoby výkladu tohto ustanovenia, najmä vzhľadom na nešťastné slovné spojenie „pohľadávok vzniknutých“. Na základe našej teoretickej úvahy sme vyslovili názor, že prostredníctvom predmetného ustanovenia mal zákonodarca v úmysle zabezpečiť všetky budúce pohľadávky, ktoré vlastníkom bytov a nebytových priestorov v domoch vzniknú voči svojim susedom – neplatičom. V tejto súvislosti sme však dali tiež do pozornosti aj akcesorickú povahu záložného práva, pričom sme poukázali na fakt, že zápis tohto záložného práva do katastra nehnuteľností má vždy deklaratórny charakter, čo napokon vyplýva aj z poznámky č. 17 pod čiarou vzťahujúcou sa k § 15 ods. 1 ZoVB. Tá totiž priamo odkazuje na záznamové konanie podľa § 34 KatZ.

V rámci dostupných odborných príspevkov publikovaných v právnických časopisoch po vydaní nášho článku z roku 2008 možno zaregistrovať aj názor, podľa ktorého slovné spojenie „pohľadávky vzniknuté“ obsiahnuté v ust. § 15 ods. 1 ZoVB treba vykladať **vylučne ako pohľadávky už existujúce** a nie pohľadávky budúce, ako to často a nesprávne zapisujú správy katastra do časti C – Ľarchy listu vlastníctva. Takýto názor zaujal už spomínaný autor Opatovský vo svojom príspevku.¹² Bez ohľadu na to, či pristúpime k výkladu pojmu „vzniknutých“ použitom v ust. § 15 ods. 1 ZoVB extenzívne alebo reštriktívne, musíme si uvedomiť, že ak by malo zákonné záložné právo zabezpečovať aj všetky budúce pohľadávky vlastníkov, nemôže vzniknúť skôr, ako vznikne samotná pohľadávka spoločenstva alebo ostatných vlastníkov voči konkrétnemu vlastníkovi bytu či nebytového priestoru v dome. Tento záver o akcesorickom vzťahu zákonného záložného práva k určitej pohľadávke podporuje aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 6 M Cdo 8/2010 z 27. júla 2011, v ktorom sa konštatuje, že „Generálny prokurátor správne v mimoriadnom dovolaní uvádza, že zákonné záložné právo k bytu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. musí existovať v čase výkonu exekúcie vo vzťahu k osobe (vlastníkovi, spoluvlastníkovi bytu), ktorej sa exekúcia týka. Dovolací súd sa stotožňuje s generálnym prokurátorom aj v tom, že vznik tohto zákonného záložného práva nemôže nastať pred vznikom zabezpečovanej pohľadávky (nemá povahu zábezpeky do budúcnosti). Existencia zákonného záložného práva podľa citovaného zákonného ustanovenia je teda podmienená vznikom pohľadávky uvedenej v tomto ustanovení“. Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR možno konštatovať, že k názoru o zabezpečení len existujúcich pohľadávok vlastníkov sa prikláňa aj aktuálna judikatúra, ktorú však *de facto* predstavuje len toto súdne rozhodnutie.¹³ Iný názor možno vyvodiť z prvého komentáru k ZoVB, v ktorom jedna z autoriek pri výklade ust. § 15 ods. 1 uviedla „Zriaďuje sa záložné právo v prospech ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Toto záložné právo sa zriaďuje súčasne s prevodom vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru a nie je závislé od vôle vlastníka bytu alebo nebytového priestoru. Záložné právo vzniká priamo zo zákona, to znamená, že vzniká bez toho, aby sa k jeho vzniku vyžadovala ďalšia právna skutočnosť, napríklad rozhodnutie štátneho orgánu. Záložné právo teda vzniká ak sú splnené tri skutočnosti s ktorými zákon spája jeho vznik“.¹⁴ Samozrejme, pri akceptovaní tohto názoru treba vychádzať z vtedy platnej právnej úpravy záložného práva zakotvenej vo vtedajšom „porevolučnom“ znení Občianskeho zákonníka po jeho prelomovej novele č. 509/1991 Zb. Z uvedenej citácie pritom nemožno jednoznačne vyvodiť, či Zányiová spájala vznik zákonného záložného práva aj so vznikom zo zákona zabezpečovanej pohľadávky alebo nie. Faktom je, že vtedajšia právna úprava, ktorá platila až do 31. 12. 2002 dôsledne nerozlišovala medzi zriadením a vznikom záložného práva, ako je tomu (aj keď s určitými nedostatkami) od prijatia zásadnej reformy záložného práva. Napriek tomu sa ani v súvislosti s prijatou reformou záložného práva predmetné ust. § 15 ods. 1 ZoVB vo svojej podstate zásadne nezmenilo za vyše 18 rokov od jeho prijatia.

12 Dielo cit. v poznámke č. 9, s. 8.

13 Iný alebo rovnaký názor na povahu zákonného záložného práva obsiahnutý v inom rozhodnutí Najvyššieho súdu sa nám na webstránke Najvyššieho súdu v rámci vyhľadávania judikatúry nepodarilo nájsť.

14 ZÁNYIOVÁ, J.: **Odborný komentár k novelizovanému zákonu o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s príkladmi, vzormi a súvisiacimi predpismi**. Bratislava: EPOS, 1995, s. 58–59.

Okrem toho by sme pri akceptovaní vyššie uvedeného záveru o vzniku zákonného záložného práva len k existujúcej pohľadávke museli nevyhnutne pripustiť, že v prípade omeškania určitého vlastníka bytu alebo nebytového priestoru s platením pravidelných úhrad do fondu prevádzky, údržby a opráv, ako aj za služby spojené s užívaním bytu podľa ust. § 10 ods. 1 a 6 ZoVB by *ipso iure* vznikali každý mesiac nové záložné práva ku každej jednotlivej pohľadávke vzniknutej z titulu týchto pravidelných a povinných úhrad, ktoré sú v zmysle zákona splatné mesačne. Keďže ide o opakované a samostatne vznikajúce pohľadávky, v katastri nehnuteľností by bolo potom evidovaných niekoľko záložných práv vznikajúcich z rovnakého právneho titulu k tomu istému zálohu. Táto skutočnosť by nepochybne negatívne ovplyvnila aj právne postavenie iných záložných práv viaznucich na zálohu (ust. § 151ma OZ). Domnievame sa, že zabezpečenie vždy len jednotlivej a v reálnom čase existujúcej pohľadávky vlastníkov bytov a nebytových priestorov alebo spoločenstva vlastníkov vo vzťahu k neplatičovi nebolo úmyslom zákonodarcu pri koncipovaní inštitútu zákonného záložného práva do ZoVB.

S určením presného momentu vzniku zákonného záložného práva priamo súvisí aj odpoveď na otázku, či v prípade, ak sa v prospech oprávneného veriteľa, ktorý nie je záložným veriteľom vedie exekúcia na majetok povinného, do ktorého možno zahrnúť aj byt alebo nebytový priestor, (ktorý je v zmysle ust. § 15 ZoVB zálohom), musí alebo nemusí súdom poverený exekútor zisťovať existenciu zákonného záložného práva na byte alebo nebytovom priestore, ak toto záložné právo nie je v katastri nehnuteľností na príslušnom liste vlastníctva zapísané. Za účelom vyhnutia sa zodpovednosti za nesplnenie podmienky uvedenej v ust. § 151h ods. 6 OZ, resp. ust. § 61a ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku v platnom znení (ďalej len „Exekučný poriadok“) by však podľa nášho názoru exekútor mal spoločenstvo alebo správcu bytového domu v čase začatia exekúcie kontaktovať, pretože zápis zákonného záložného práva do katastra v zmysle ust. § 15 ZoVB má len deklaratórny charakter. To znamená, že takýto zápis **len osvedčuje existenciu práva, ktoré už vzniklo zo zákona a jeho intabulácia nie je pre jeho vznik nevyhnutná**, ale má len deklaratórny charakter. Keďže viesť exekúciu na záloh možno v zmysle ust. § 151h ods. 6 OZ a ust. § 61a ods. 2 Exekučného poriadku len vtedy, ak oprávneným v exekúcii je priamo záložný veriteľ alebo ak oprávnený disponuje súhlasom iného záložného veriteľa, ktorý už má k predmetnému zálohu zapísané záložné právo, vzniká z pohľadu oprávneného a jeho exekútora zásadný problém. Vzhľadom na to, že spoločenstvo, resp. všetci vlastníci v dome sú v zmysle ust. § 15 ZoVB v postavení záložných veriteľov, je potrebné s nimi konať a oznámiť im vopred úmysel viesť exekúciu na byt alebo nebytový priestor vo vlastníctve určitého vlastníka v pozícii dlžníka. Podľa našich skúseností z praxe exekútori takto spravidla postupujú málokedy a exekúciu na záloh vedú (vrátane zriadenia exekučného záložného práva podľa ust. § 167 a nasl. Exekučného poriadku) bez predbežného zisťovania prípadných nedoplatkov povinného v exekúcii voči spoločenstvu vlastníkov, resp. voči ostatným vlastníkom v dome zastúpeným správcom. Z uvedenej načrtnutej situácie vyplýva, že pre právnu prax je mimoriadne dôležité poznať inštitút zákonného záložného práva vo všetkých jeho dôsledkoch a súvislostiach. K tomu by mala prispieť pochopiteľne jasná a zrozumiteľná právna úprava tohto inštitútu, čo však vzhľadom na rozpornú dikciu ust. § 15 ZoVB nemožno v žiadnom prípade konštatovať.

Stručnou analýzou dvoch druhov záložných práv upravených dvoma osobitnými právnymi predpismi a vznikajúcich za odlišných podmienok sme dospeli k záveru, že napriek určitým odchýlkam oproti všeobecnej právnej úprave záložného práva zakotvenej v OZ je potrebné vždy brať do úvahy akcesorický charakter záložného práva. Napriek tomu, že jeden predpis (ZoVB) bol prijatý 10 rokov pred účinnosťou reformy záložného práva (1. 1. 2003) a druhý nadobudol účinnosť 9 rokov po tejto reforme (nový daňový poriadok), zákonodarca nedokázal ani v jednom prípade zabezpečiť úplnú konformitu právnych noriem zakotvených vo všeobecnej ako aj osobitnej právnej úprave tohto významného právneho inštitútu.

V. Záver

Záložné právo založené či už na zmluvnom základe alebo na základe rozhodnutia súdu či štátneho orgánu alebo vyplývajúce zo zákona na zabezpečenie budúcej pohľadávky podľa

platnej právnej úpravy nepochybne vznikne až okamihom jej vzniku. Dovtedy je vznik tohto záložného práva z titulu jeho zápisu do príslušného registra na základe platnej a účinnej zmluvy o zriadení záložného práva alebo príslušného rozhodnutia len podmienený a jeho evidencia má mať predovšetkým informačný charakter vo vzťahu k tretím osobám. Záložnému veriteľovi takéhoto záložného práva však právna úprava poskytuje tzv. prednostné postavenie, ktoré mu nezanikne ani v prípade, ak sa v poradí neskôr zapísané záložné práva v príslušnom registri medzichasom vykonajú. Obligačné účinky zmluvných strán záložnej zmluvy alebo povinnosti záložcu vyplývajúce z osobitných predpisov však takouto registráciou tiež nie sú nijako dotknuté. Až na moment vzniku zabezpečovanej pohľadávky je totiž viazaný vznik niektorých práv spojených s existenciou záložného práva ako napr. právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky zo zálohu v rámci výkonu záložného práva. V opačnom prípade by sme ale nevyhnutne museli pripustiť aj záver, podľa ktorého záložnému veriteľovi, záložcovi a eventuálne aj záložnému dlžníkovi neprináležia všetky práva a povinnosti vzťahujúce sa k záložnému právu, ktoré vyplývajú zo zákona a to až do okamihu vzniku pohľadávky záložného veriteľa, voči záložcovi (resp. záložnému dlžníkovi). Akceptáciou tohto názoru by sme zároveň vylúčili konštitutívny (vecnoprávny) účinok vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností, či zápisu do iného osobitného registra záložných práv a tieto by sme priznali až k okamihu vzniku pohľadávky záložného veriteľa, ktorý by sa musel v prípade rozporu medzi viacerými záložnými veriteľmi preukazovať. Nami navrhovaným povinným zápisom informácie o tom, že zriadené záložné právo zabezpečuje v čase jeho zápisu do príslušného registra len podmienenú a teda neistú budúcu pohľadávku by sa mohlo prispieť k odstráneniu nejasností ohľadom určenia momentu vzniku takéhoto záložného práva a postavenia takéhoto záložného veriteľa najmä pri konkurencii viacerých záložných práv viaznucich na jednom zálohu.

Zatiaľ čo pri novej právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 563/2009 Z. z. sa už výkladové problémy odlišovania medzi zriadením a vznikom tzv. daňového záložného práva do určitej miery (nie však úplne) eliminovali, pri súčasnej zákonnej dikcii ust. § 15 ZoVB a absencii ustálenej judikatúry vzťahujúcej sa k tomuto ustanoveniu ostáva moment vzniku tohto záložného práva a jeho poradie pri konkurencii viacerých záložných práv aj naďalej spornou otázkou v právnej praxi. Za týchto okolností neostáva právnej vede, súdom ako aj samotným adresátom právnych noriem nič iné, než sa len pokúsiť docieľiť vždy takú interpretáciu právnych noriem dopadajúcich na konkrétny právny vzťah, ktorá zabezpečí plnohodnotnú realizáciu ich zákonom i Ústavou SR priznaných práv a chránených záujmov (t. j. výklad *e ratione legis*). S prihliadnutím na fakt, že záložné právo je významný prostriedok zabezpečenia záväzkov v civilnom práve, ktorý sa uplatňuje v každodennom živote, mal by zákonodarca všetky nedostatky, ktoré so sebou reforma záložného práva priniesla *de lege ferenda* postupne odstrániť, či už v rámci novelizácie platných právnych predpisov alebo pripravovanej rekodifikácie občianskeho práva. V rámci tohto procesu by sa mala zosúladiť aj právna terminológia týkajúca sa záložného práva obsiahnutá v OZ s právnymi pojmami použitými v osobitných predpisoch upravujúcich tento významný právny inštitút zabezpečenia záväzkov v civilnom práve.

V súvislosti s vyššie uvedenou problematiku interpretáciou právnych noriem možno až do prijatia precíznejšej legislatívnej úpravy naším zákonodarcom vychádzať zo slov profesora Eliáša,¹⁵ podľa ktorých len samotná skutočnosť, že zákonodarca použije v určitej norme nejaké slová, nerozhoduje ešte o určitom pojme, ale je na právnej vede, aby jeho obsah stanovila podľa podstatných znakov inštitútu a rovnako je na nej, aby viedla prax k jeho poznaniu, keď o ňom často i sám zákonodarca má len nejasnú predstavu.

15 ELIÁŠ, K.: **Prodej podniku a cenné papíry na řad jako jeho součást.** Právní rozhledy, č. 8, 2001, s. 373.

RESUMÉ

Zriadenie a vznik záložného práva k zálohu na zabezpečenie (nielen) budúcej pohľadávky
Autor sa v článku zaoberá rozdielom medzi zriadením a vznikom záložného práva, najmä ak sa záložným právom zabezpečuje budúca pohľadávka záložného veriteľa. V úvode príspevku prezentuje výklad príslušných právnych noriem podľa všeobecnej právnej úpravy záložného práva obsiahnutej v Občianskom zákonníku aj v kontexte s teoretickou koncepciou diferen-

ciácie medzi zriadením a vznikom záložného práva. Ďalej sa autor venuje aj vzniku záložného práva k budúcej pohľadávke zriadeného na zmluvnom základe v kontexte s existenciou viacerých záložných práv viaznucích na zálohu. Poukazuje pritom na problémy, ktoré môžu vzniknúť pri výkone záložného práva z pohľadu záložného veriteľa, ktorý nemá pri konkurencii viacerých záložných práv zapísaných v príslušnom registri prednostné postavenie. V druhej časti príspevku autor následne na konkrétnych príkladoch záložného práva vznikajúceho podľa osobitných právnych predpisov (zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní a poplatkov a zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov) s ohľadom na princíp akcesority záložného práva vo vzťahu k zabezpečovanej pohľadávke poukazuje na určitý nesúlad pri výklade právnych noriem použitých v týchto zákonoch oproti všeobecnej právnej úprave záložného práva.

SUMMARY

Establishment and Perfection of the Pledge to Secure (Not Only) Future Claims

The author deals with the difference between the establishment and perfection of the pledge, mainly if the pledge is to secure the creditor's future claim. In the beginning, the author interprets relevant provisions of legal rules in the context of general regulation of a pledge as contained in the Civil Code as well as in the context of theoretical concept of differentiation between the establishment and perfection of the pledge. The author also deals with the perfection of the pledge to the future claim established under contractual arrangement in the context of the existence of several pledges attached to the pledged property. He points to problems which may arise in the course of exercising the pledge from the point of view of the creditor, who does not enjoy any preferential status with regard to several competing pledges registered in the appropriate register. In the second part of the article the author - referring to specific examples of pledges established under separate legal rules (Act No. 563/2009 Coll. on the Administration of Taxes and Fees and Act No. 182/1993 Coll. on the Ownership of Residential and Non-Residential Premises) with regard to the principle of accessory of a pledge in relation to the secured claim - points to some incongruity in the interpretation of legal norms used in these Acts against general legislation governing and regulating pledges and charges.

ZUSAMENFASSUNG

Bestellung und Entstehung des Pfandrechtes am Pfand zur Sicherung einer (nicht nur) künftigen Forderung

Der Autor befasst sich im Artikel mit dem Unterschied zwischen der Bestellung und der Entstehung des Pfandrechtes, insbesondere dann, wenn durch das Pfandrecht eine künftige Forderung des Pfandgläubigers gesichert wird. In der Beitragseinleitung präsentiert er die Auslegung von einschlägigen Rechtsnormen gemäß der allgemeinen Rechtsregelung des Pfandrechtes im Bürgerlichen Gesetzbuch sowie im Kontext mit der theoretischen Konzeption der Differenzierung zwischen der Bestellung und der Entstehung des Pfandrechtes. Weiter widmet sich der Autor auch der Entstehung des Pfandrechtes an einer zukünftigen Forderung, errichtet auf vertraglicher Grundlage, im Kontext mit dem Vorliegen von mehreren Pfandrechten am Pfand. Er verweist dabei auf die Schwierigkeiten, die bei der Ausübung des Pfandrechtes vom Sichtpunkt des Pfandgläubigers entstehen können, der bei der Konkurrenz mehrerer, im betreffenden Register eingetragener Pfandrechte, keine Vorzugsstellung hat. Im zweiten Teil des Beitrages wird vom Autor folglich an konkreten Beispielen des gemäß den Sondervorschriften entstehenden Pfandrechtes (Gesetz Nr. 563/2009 der Gesetzsammlung über die Verwaltung von Steuern und Gebühren und das Gesetz Nr. 182/1993 der Gesetzsammlung über das Wohnungs- und Nichtwohnungsigentum) hinsichtlich des Grundsatzes der Akzessorität des Pfandrechtes in Bezug auf die zu sichernde Forderung auf eine bestimmte Unstimmigkeit bei der Auslegung der Rechtsnormen in diesen Gesetzen gegenüber der allgemeinen Regelung des Pfandrechtes verwiesen.